

”Börja gärna med en övergripande mening”

Om en workshop för konst- och projektansökningar

Jag hade gärna börjat artikeln med en övergripande mening men det visade sig inte så lätt, trots att jag vet i sak vad jag vill med min text. Denna komplikation, att fånga ett snabbt intresse hos utomstående för ett arbete, ett projekt eller en konstnärlig plan vilken man själv ser som mycket betydelsefull men som riskerar att haverera om inte det snabba intresset uppstår, är inte svårt att överföra på de återkommande ansökningar som konstnärer måste göra för att kunna leva på sin konst.

Den 21 september anordnades en workshop på landstinget i Härnösand som riktade sig till yrkesverksamma konstnärer i länet som är intresserade att söka arbets- eller projektpengar. Bakgrunden är att Konstnärsnämnden i en artikel 2015 uttalade att konstnärer boende utanför storstadsområdena sedan länge slutat att ansöka om medel på grund av den strukturella Stockholmsfixeringen. Många ser detta som ett faktum och ett verkligt sorgligt förlopp. Workshopen var ett steg som kanske blir flera för att ändra på det. Att ämnet i sig är både känsligt och svårt, för att delta krävdes att presentera bilder och ett s.k. artist statement, kanske gjorde att uppslutningen inte blev vad man hade hoppats på men ändå hade ett tiotal konstnärer infunnit sig. Genom att lyfta frågan och ta itu med problematiken ger det förhoppningsvis flera anledningar till nya träffar. Initiativtagare var konstkonsulenten Maria Sundström, som hade bjudit in Volym's redaktör Ida Rödén tillika ansvarig för Konstsupporten, konstnären Peter Ekström, Örebro, bland annat ledamot i Kulturbryggan, samt Linda Nordlander Frisk, kultursamordnare på landstinget.

Vad är en bra ansökan?

Ida Rödén inledde med att visa prov på andra konstnärers förhållningssätt samt några egna riktlinjer hon dragit upp för att göra en bra ansökan. Ett lite halvironiskt citat av Ernst Billgren, "Undvik mitten och kanten", kan tolkas som att du inte ska vara alltför ordinär men inte heller alltför provokativ för att lyckas. Konstnären Jenny Bergman tror att hon äntligen fick bifall, efter många avslag, sedan hon förmedlat mera entusiasm och tro på ett projekt och därigenom visat mera självsäkerhet som smittade av sig. Att våga visa att du brinner för det du gör, var något som Ida Rödén själv ville poängtera. En målinriktning att i varje fall sikta på är att din dokumentation ska vara lika komplett som den konst du skapar. En bra start för en ansökan är att ha en sammanhängande uppfattning om: vad du gör, varför du gör det, och vad du vill med det du gör. Har jag förståelse för mitt arbete kan jag arbeta målinriktat, bli mer avsiktlig i mina handlingar, övertyga andra och få dem att inse vikten av mina idéer. Det finns misstag man kan undvika, som att inte lyckas följa instruktionerna, misslyckas med en professionell dokumentation av dina verk, eller att din text inte stämmer överens med det visuella.

Här vill jag inflika att det sistnämnda kanske är kärnan i en ansökan, och visar samtidigt teoretiska krav i jämförelse med förr då verken i sig själva i högre grad stod i förgrunden. Själva textens innehåll men även hur bra eller dåligt den är skriven visar sig vara av elementär vikt. Det finns gott om förenklade klichéer som enligt Ida Rödén bör undvikas, som: "jag inspireras av naturen", "mitt arbete handlar om minne". De flesta konstnärer inspireras av naturen och det mesta av konsten handlar om minne, mera sällan om framtidsvisioner. Att motsatsen, ett mer sofistikerat akademiskt språkbruk, kan slå fel åt det andra hållet och gå över i mer eller mindre luddiga abstraktioner känner

vi väl till. Istället bör du sikta på att vara tydlig, föreställa dig att en främling som läser din text ska kunna skapa sig en klar bild av vad du sysslar med.

Motgångar i ansökningar ska absolut inte tas personligt, utan måste ses professionellt. Många konstnärer ger upp ett påbörjat projekt om det inte ger bra feedback med en gång, här gäller det att lita på sig själv och söka nya kontakter. En utställningsansökning kan ge spinoff-effekter även vid avslag, den kan få exempelvis en konsthall att bjuda in dig till en senare temautställning.

Landstingets konststöd

Linda Nordlander Frisk berättade om de olika bidrag som kan sökas på landstinget. Hon uppehöll sig mest kring "Projektbidrag inom kulturområdet", där det för 2016 finns 1 miljon att fördela vid fem tillfällen. Pengarna kommer från statens "samverkansmodellen" eller "kulturkofferten" som det tidigare hette. Viktigt att veta här är att inte enskilda kan söka, utan det måste gå genom en förening eller institution, samt att minst tre kommuner måste ingå som finansierare. Ju flera finansierare desto bättre, då det kan visa på projektets regionala behov och betydelse. Ett exempel på konstprojekt som fick stöd 2015 var "I samtal med en trädgård" på Villa Fraxinus i Nordingrå. Att komma ihåg är att bidrag utgår till konkreta kulturhändelser, inte till exempelvis lokaler eller böcker. För konstnärer upp till 35 år finns landstingets kulturstipendier att söka, där totalt 200 000 kr för "kultur och kreativa näringar" fördelas vid ett tillfälle varje år i augusti. Ett nytt kulturbidrag som införts i år är "integrationsmiljonen" som kan sökas för projekt som rör integration för nyanlända.

Konstkonsulenten Maria Sundström informerade om de mera renodlade konststöd som landstinget kan bevilja. Där hör projektmedel och produktion av konst, vilka kan sökas årligen vid tre tillfällen (20 januari/20 april/20 september) samt bidrag till Artist in Residence som kan sökas löpande. Maria betonade vikten att förstå är att även om du får avslag kan det varit mycket nära att du fått beviljat, därför kan det alltid vara bra att återkomma med ny och kanske mer specificerad ansökan. Det får man nog se generellt vid alla typer av konstansökningar.

Kulturbryggan

Peter Ekström, som sitter med i nämnden för Kulturbryggan vilken i sin tur är underordnat Konstnärsnämnden, underströk hur väldigt noga det går till vid genomgång av ansökningar på statlig nivå. Det ska gå rätt till! Exempelvis är minsta antydning till risk för jäv väldigt strängt hållen. Kulturbryggan, som disponerar 13 miljoner per år, kan ses som ett alternativ till mer etablerade kanaler för projekt som inte stöds på annat håll. Ansökningar tas emot från alla, från privatpersoner till företag och föreningar, med två utlysningar per år. Två typer av stöd finns att söka, "Sätta igång-stöd" och "Genomförande-stöd", där det senare kan ge enskilt stöd upp till 1 miljon.

Unikt för Kulturbryggan är skrivningen "våra bidrag ska gå till hela landet". Huvudfokus ställs på "nyskapande" kulturprojekt, ett ord och kriterium som sätter myror i huvudet på alla men som är skarpt uppfordrande och som sållar ut mycket i första ledet. Trovärdigheten i ett projekt bedöms mycket viktigt, och i den vägen har Kulturbryggan expertis att tillgå på flera områden. Stor vikt läggs på det sökta projektets kontaktnät. Peter Ekström pekar på Kulturbryggans inneboende kärna av "kulturellt riskkapital", där nya ekonomiska samarbeten med forskning och företag ses som speciellt intressanta.

Workshop

Dagen avslutades med genomgång av deltagarnas olika prov på artist statement med respektive bildpresentationer. Genom att deltagarna, liksom en bidragsjury, kunde diskutera och förhålla sig kritiskt till varje presentation drogs nyttiga lärdomar. Huvudfrågan som återkom var huruvida den egna textskrivningen överensstämde med konstverken, eller med andra ord hur det som konstnären i sitt närseende uppfattar som relevant i lika hög grad kan uppfattas som klartext hos utomstående. Peter Ekström ville just framhålla vikten av att man som konstnär ibland måste ta ett steg bakåt och titta på vad det egentligen är man håller på med, så att säga utifrån. Kan man sedan beskriva detta i en tydlig text har man vunnit mycket i sin kommunikation med omvärlden. Ingen lätt transformation alla gånger kan tyckas, och workshopen visade tydligt på behov av flera träffar där konstnärers skrivningar kan stötas och blötas, med målsättningen att bättre kunna finslipa professionella ansökningar.

Text och foto: Jan K Persson
Volym 2016-09-28

Relaterade webbsidor:

[Landstingets konststöd](#)

[Konstkonsulenterna i Västernorrland](#)

[Konstnärsnämnden](#)

[Kulturbryggan](#)

[Nordisk kulturfond](#)

[Exempel på artist statement](#) (med glimten i ögat)